

A tömegpszichózis anatómiája

Pilisvörösvár főutcája. Zebra sehol. A járókelők az óriási autófolyamon keresztül próbálnak átevíckélni a túloldalra. A Közösségi Házba igyekszünk. A meghívón óriási betűkkel: „Fórum a 10-es elkerülő útról”. A túlpartra érve együttérzően dohogunk. A meghívót átböngészve már tisztázódtak a frontvonalak. „Akikhez a kérdéseiket intézhetik: az út építésének támogatói”. A felsorolásban polgármesterek, a megyei tisztifőorvos, közlekedési szakértők. Alább, külön kiemelve: „És aki a várost elkerülő út építése ellen van: Lukács András, a Levegő Munkacsoport elnöke”. Nem kétséges tehát, kik képviselik az itt élők valódi érdekeit, és ki az, aki a súlyos közösséggel szembe fordított magatartásával méltán zúdítja magára a többség megvetését. A fórum helyszínén a Levegő Munkacsoport aktivistái kiadványokat, az álláspontjukat alátámasztó dokumentumokat helyeznek a székekre; a baljóslatú előjelek dacára még bíznak abban, hogy a megbeszélést sikerül szakmai síkra terelniük. Lassan megtelik a nagyterem, szinte tapintható a feszültség.

Megkezdődik a rendezvény. A tárgyilagos kívülállást képviselő moderátor szerepében egy helyi egyesület vezetője mutatkozik be. Vérmes reményeinket azonban hamar lelohasztja, mikor rövidesen megtudjuk, ő is a „többséget” képviseli, azaz az útépítés pártján áll. Először a Levegő Munkacsoport elnöke kap szót. A tömegből fel-felhangzó fújolás jelzi: sokan már egyáltalán nem kíváncsiak a mondanivalójára. A halk szavú előadón látszik, ő nem az indulatok embere, ezen a terepen nehezen közlekedik. A technikai akadályokat, meg a közbekiáltások okozta feszültséget legyűrve, arról beszél, hogy leginkább a Pilisvörösvárt elkerülő utat kellene megépíteni. Azon túl a tömegközlekedést, a vasutat lenne tanácsos támogatni, nem pedig a nyilvánvalóan fenntarthatatlan személygépkocsi-közlekedést. A látványtechnika a nagyvilágból követendő példákat vetít a vászonra. Egy csillogó nyugat-európai tömegközlekedési eszköz zajos derűtséget vált ki a hallgatóságból: mifelénk a tömegközlekedésről egyelőre még csak az előtag jut az emberek eszébe.

Kisvártatva, a helyi polgármester asszony szavai után, a „szakma”, a közlekedésmérnöki kamara jeles képviselője emelkedik szóra. Rövidesen az ő mondanivalójából is kiderül, hogy a kérdéses út senkit és semmit nem kerül el, azt csak a távlatokban Dorogig építendő főútvonal egyik szakaszának szánják. Az új út egyelőre (ki tudja meddig) csak Budapest szélétől Pilisvörösvár határáig további kétszer két sávon bonyolítja le a már most is hatalmas forgalmat. Hogy miért éppen ezt a szakaszt építik meg először? Az előadó —látva a kérdő tekinteteket— nem rejti véka alá a kifundált stratégiát. A célpont: Óbuda, amelynek határában a már most is mindennapossá vált dugók további növekedése a főváros revolverezését szolgálja majd. A feltorló áradat elvezetéséről a továbbiakban kénytelenek lesznek ők gondoskodni. Jelenleg gyűlnek már a grandiózus tervek az út mindkét irányban való továbbvezetéséről. Erről már a pest megyei közútkezelő képviselője tart hatásos előadást. Csak úgy izzik a projektor. A sok térségi, feltáró meg elkerülő út, Duna-híd láttán tűzbe jön a hallgatóság. Lelkesen meg is tapsolják a bemutatót. A tömegben szerényen megbúvó, földhözragadt kevesek kezdik egyre kényelmetlenebbül érezni magukat. Különösen azért, mert a látványos beruházások pénzügyi háttéréről, megvalósulásuk idejéről nem sikerült konkrétabbat megtudniuk. Az egyéb, például környezeti hatásokról nem is beszélve. De most, ezekben az emelkedett pillanatokban, kit is érdekel a ködös jövő! A sanda vádakra elhangzik még egy cáfolat: az útszakasz megépítését egyáltalán nem befolyásolta, hogy Solymár határában, a jövődű út mellett éppen most kapott engedélyt az egyik áruházlánc legújabb bevásárlóközpontja. Befejezésül az előadó —az út engedélyét megtámadó környezetvédelmi szervezetekkel szembeni rokonszenvet tovább élesztve— kihangsúlyozza, hogy bizony már rég megkezdődhettek volna a kisajátítási eljárások.

A fórum emlékezetes pillanata, mondhatni csúcspontja, amikor az egyik polgármester a tömeghez fordul: „– Tegye fel a kezét, aki az út megépítése mellett van!” A „látható többség” szerényen nyújtózkodik, miközben a két jelenlévő országgyűlési képviselő, a többi polgármester vagy akár a moderátor sem lát okot a közbeavatkozásra. E sorok szerzőjénél ekkor szakad el a húr és dönt a távozás mellett. Kifelé menet még hallatszik a következő

kérdés: „– Most pedig álljanak fel azok, akik ellenzik az útépitést.” Az előtérből visszafordulva még látom, amint az imént még előttem ült idős házaspár (akik végig csendesen figyelték az elhangzottakat) és még néhányan halált megvető bátorsággal felemelkednek. Távolodva, fülembé cseng a „demokratikus közjáték” megannyi kifinomult megnyilvánulása; a folytonos bekiabálások, az elhangzott állatrendszertani szakkifejezések, kiváltképp pedig a Levegő Munkacsoport feloszlására vonatkozó konstruktív indítványok.

Kint az utcán már esteledik, vége a csúcsforgalomnak. Hazafelé, a fővárosba tartó buszon még mindig a rendezvény hatása alatt, erős hiányérzetem támad: a Pilisvörösvár főutcáján vagy a Bécsi úton esetleg még lakni képes „kisebbség” sorsáról bizony – a Levegő Munkacsoport elnökének szájából elhangzottakon kívül – egyetlen árva szó sem esett. Az ünnepi hangulatban erről az „apróságról” alighanem mindenki más jól megfeledezett.

Gellért Miklós környezetbarát

(megjelent a LAKSZ – a Lakóközösségi Szervezetek Szövetsége hírlevele – 2005. márciusi számában)